

Paulus und die moderne Seele.
Fastenvorträge von Anton
Worlitschek, Stadtpfarr-
prediger in München. 8° (VIII. u.
76. S.) Freiburg i. B. und Wien
1914. Herder. Kartoniert K 1'44.

Zasluzni propovjednik i izdavač mnogovrsnih uzornih crkvenih govora A. Worlitschek izrekao je prošle godine u korizmi ovih šest propovijedi, što ih Herderova knjižara poradi njihove aktualne vrijednosti u ukusnoj opremi za jeftinu cijenu izdaje. Sv. je Pavao želio biti „svima sve“. I doista, osobitim Duhom Božjim obdaren, nije samo za života bio „Apostol narodâ“, kako ga kršćanska predaja jednodušno zove, već je u svojim zlatnim poslanicama nanizao toliko blaga Božjega, te ga i vijekovi ne će iscrpsti. Gotovo za svaku prigodu, za svako doba naći je u pokladu sv. Apostola providencijalnih misli, te je on uistinu i danas „svima sve“. No dok se duboki umovi i bogoslovi od zanata naslađuju uzvišenim ljepotama njegova sadržaja i stila, poznaje širi puk sv. Pavla tek iz pojedinačnih rečenica, upotrebljenih prigodice i pripadom u različitim govorima. Malo ima djela, što bi nastojala pučki pretočiti bogatu kršćansku nauku sv. Pavla. Još ih ima manje, koja bi htjela iz sv. Pavla iskresati baš one misli, što bi današnji moderni svijet zanimalo i potresle. To je veća zasluga Worlitschekova, što se dao na posao baš u ova dva slabo iskrčena, a opet tako znamenita pravca. U prvoj na pr. propovijedi „Die Persönlichkeit“ karakteriše autor ličnost sv. Pavla, njegovu spoljašnju neuglednost, ali i njegovu snažnu duševnu veličinu: titana volje, kralja misli, govornika sugestivne snage, zvijezdu prve veličine u svjetskoj povijesti. Majstorskim kistom, modernom lapidarnom tehnikom znade autor nizati kontrarne polove, što se sjedinjuju u sv. Pavla. Ujedno pokazuje autor i metod, kako je Pavao iz sebe, slabog čovuljka, isklesao muža neumrla znamenitosti. „Božjom milosti ja sam ono, što jesam“ (1. Kor. 15, 9.), veli Apostol. Tako i svaki nas može da postane nešto, ako bude znao i htio na mjesto svoga „Ja“ met-

nuti „Boga“. Moderni čovjek teži da bude velik, da razvije svoju ličnost: eto mu uzora u velikoj ličnosti sv. Pavla. Druga propovijed „Der Christusjünger“ (str. 12.) predočuje nam sv. Pavla, kako se poslije svoga čudesnoga obraćenja tako uživio u Krista, te je s punim pravom mogao reći: „Ne ja, Krist žive u meni“ (Gal 2, 20.) „Pavao je požar, što plamti Kristovim žarom, vijor, u kom Krist svoju moć objavljuje, knjiga, snutra i spolja Kristom ispisana, srce, što samo za Krista bije.“ Sad pokazuje autor, kako je krivo shvatanje vjere u modernih ono nebulozno panteističko „doživljavanje Boga“ u vlastitoj duši, a kako je uzvišeno i sveto ono duševno sjedinjenje s Kristom, što ga je sv. Pavao proživio i u kom je „istina, snaga i kraljevstvo Kristovo“ (2 Kor. 11, 10; 12, 9.; Eph. 3, 8.).

Bilo bi za ovaj prikaz zališno i dalje crtati jezguru misli ostalih četiri propovijedi: „Der Weltmissionär“, „Der Menschenknecht“, „Der Freudenreiche“, „Der Leidensheld.“ Trećom hoće autor da na ugledu sv. Pavla popularizuje i oduševi za sadašnju eru misijâ (str. 33.); četvrtom dira u živac novovjekli bolesni individualizam, što ga može da izliječi jedino nesebični altruizam po ugledu sv. Pavla; petom hoće da čovjeku, željnom radosti, pokaže nepresušni izvor duševne, vječne, nepromjenljive radosti u sv. Pavla; šestom napokon izdiže sentimentalnom werte-rijanskom pesimistu, kome je život dojadio, velebnu sliku uzornog stradalnika sv. Pavla, koji se vinuo tako visoko, te govori: „Rastapam se od radosti usred nevolja“.

Kako se vidi, Worlitschek je zasjeko baš bitne probleme našega doba, raskrio je modernu psihi i osvjetlio njene rane, ali je i prinio najuspješniji lijek: život i nauk sv. Pavla apostola. Teško će se i u ogromnoj homiletičkoj literaturi naći premca ovom krasnom djelu. Za inteligenciju i za mladež viših škola ima tu tako divnih pobuda i perspektiva, te bi na ovom osnovu izrađene propovijedi ili predavanja doista mogla biti atrakcija za slušatelje.

Dr. Fran Barac.